

народній практиці;

за втрату або шкоду, заподіяну багажу, пошті або вантажу, – суми, еквівалентної 20 долларам США за офіційним обмінним курсом Національного банку, за кожен кілограм ваги;

за речі (поклажу), що знаходяться у пасажирів – суми, еквівалентної 400 долларів США за офіційним обмінним курсом Національного банку.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про важливість такого різновиду обов'язкового страхування цивільної авіації як страхування відповідальності авіаперевізника. Це, в першу чергу, пов'язано з тим, що подібне страхування спрямоване як на захист майнових прав осіб, постраждалих у результаті дії або бездіяльності страхувальника, так і на захист фінансового стану самого страхувальника. Страхування відповідальності авіаперевізника передбачає повне відшкодування завданої шкоди, спричиненої як життю чи здоров'ю пасажирів, так і його багажу, вантажу. Приєднавшись до Монреальської конвенції, Україна зробила реальний крок в рамках інтеграції до сучасних світових стандартів безпеки повітряного сполучення, а також підтвердила своє прагнення до підвищення безпеки польотів.

Література:

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №18. – Ст. 78.

2. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, ІКАО, Міжнародний документ від 28.05.1999 // Офіційний вісник. – 2009. – № 33. – стор. 169.

3. Повітряний Кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №48-49. – Ст.536.

4. Про затвердження порядку і правил проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2002 року № 1535// Офіційний вісник України. – 2002. – №42. – С.157.

5. Боричевский В. Реалии украинского рынка авиастрахования после ратификации Монреальской Конвенции. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tristar.com.ua/1/art/realii_ukrainskogo_rynka_aviastrahovaniia_posle_ratifikatsii_monrealskoi_konventsii_14890.html.

6. Григоров О. Конвенційні стандарти відповідальності повітряного перевізника та законодавча практика України [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ushchmp/2008/articles/2008-2-1-Grygorov.pdf.

7. Онищенко О. А. Тенденції розвитку міжнародного повітряного законодавства [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_pravo/2012_1/files/LA112_46.pdf.

8. Світлична О. С. Сучасний стан та перспективи розвитку авіаційного страхування в Україні / О. С. Світлична // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – №1. – С. 351-360.

УДК 656.7.072:656.7.073(043.2)

Кохан Б. А.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОГОВОРІВ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРА ТА БАГАЖУ

Повітряний транспорт має велике значення в міжнародних пасажирських перевезеннях, а також у країнах з великою територією (Росія, США, Канада, Китай тощо). Особливо великий обсяг роботи виконують авіакомпанії США (1/2 пасажироперевезень і 1/3 вантажоперевезень світу), а також Росії, Японії, Великобританії, Франції, Німеччини, Австралії, Канади, Сінгапура. Мережі авіаліній провідних авіафірм вкривають весь світ. Найбільші авіакомпанії – "Пан-Американ" і "Дельта" (США), "Джал" (Японські авіалінії), "Бритіш Ейрвейз" (Великобританія), "Ейр Франс" (Франція), "Люфтганза" (ФРН), "Сінгапур Ейрлайнз" (Сінгапур), "Аерофлот" (Росія). Україна тільки недавно з'явилася на світових авіалініях, та шляхи літаків фірм "Ейр Юкрейн" ("Авіалінії України") та "Ейр Юкрейн Інтернешнл" ("Міжнародні авіалінії України") пролягли вже в десятки країн світу [8].

Міжнародним повітряним перевезенням називається переміщення вантажів, що здійснюється повітряними судами між двома чи більше державами. Авіація як галузь – це усі види підприємств, організацій, установ, діяльність, яких спрямована на організацію і використання повітряного простору людством за допомогою літальних апаратів.

Стаття 33 Конституції України гарантує свободу пересування для всіх, хто на законних підставах перебуває на території України, а також право вільно залишати територію України [1]. Відповідно дане право особа може реалізовувати використовуючи авіатранспорт як засіб пересу-

вання. Перевезення не може здійснюватись без відповідного правового регулювання. Глава 64 Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України), присвячена перевезенню. Відповідно у п.1 ст. 908 ЦК України зазначається, що перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти здійснюється за договором перевезення [3].

Повітряні перевезення пасажирів регулюються також Господарським кодексом України [5], Варшавською конвенцією 1929 р., Конвенцією про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень 1999 р. [2], Повітряним кодексом України [4].

У цивільному праві окремо виділяють договір перевезення вантажу, договір перевезення пасажирів та багажу, договір чартеру (ст. 909, ст. 910, ст. 912 ЦК України відповідно).

Суб'єктами правовідносин, що виникають в сфері повітряного перевезення, є авіаційний перевізник і пасажир.

Окремою статтею законодавець виділив і права пасажирів (ст. 911 ЦК України). Останніми роками на фоні зростання обсягів міжнародних авіаперевезень зростає й кількість позовів пасажирів до авіаперевізників, які виникають з відносин міжнародного авіаперевезення пасажирів та їхнього багажу. Найбільш частими є випадки затримки рейсів, втрата стиковки у пункті пересадки пасажирів внаслідок затримки рейсу, анулювання рейсів, втрата чи затримка багажу тощо [7].

Всі іноземні авіалінії, які діють на території України, мають статус представництва. Цю обставину пасажирів при пред'явленні позову, а суди – при відкритті провадження у справі, рідко враховують, і відповідачем зазначають представництво іноземних авіаліній, а не самі авіалінії. Це є неправильним застосуванням норм матеріального та процесуального права, адже відповідно до ч. 3 ст. 95 Цивільного кодексу України представництва не є юридичними особами. А відповідно до статті 28 Цивільного процесуального кодексу України (надалі – ЦПК України), здатність мати цивільні процесуальні права та обов'язки сторони (цивільну процесуальну правоздатність) мають усі фізичні та юридичні особи. Згідно зі статтею 29 ЦПК України [6], здатність особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати обов'язки в суді (цивільну процесуальну дієздатність) мають фізичні особи, які досягли повноліття, а також юридичні особи. Таким чином, представництво іноземних авіаліній не може бути самостійним відповідачем у суді.

Так, як останнім часом зросла кількість міжнародних авіаперельотів, то відстоюючи свої порушені права, як пасажирів авіатранспорту, особи звертаючись до суду посилаються на конвенції, які регулюють міжнародні повітряні перевезення. Виникають ситуації коли окремі конвенції

не ратифіковані у певній країні і в такому випадку посилання на їх норми не матиме юридичної сили.

При пред'явленні претензій та позовів до авіаперевізника з 06.05.2009 року з'явилась можливість посилатись на Конвенцію "Про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень" [2], до того як вона набрала чинності для України, посилання на дану конвенцію було найпоширенішою помилкою позивачів при пред'явленні претензій та позовів до авіаперевізника [7].

Відтак, на даний момент існує безліч проблем пов'язаних з правовим регулюванням перевезень, але з урахуванням позитивних тенденцій щодо зацікавленості українських законодавців у проблемах правового регулювання даних відносин, прийняття Повітряного кодексу України, можна зробити висновок, що українське законодавство рухається шляхом вдосконалення в даній сфері суспільних відносин.

Література:

1. Конституція України (Основний закон): Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30.
2. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень [Електронний ресурс]: Законодавство України – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_594.
3. Цивільний кодекс України: – К.: Велес, 2011. – 304 с.
4. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI [Електронний ресурс]: Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.
5. Господарський кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 20 серпн. 2012 р.: (офіц. Текст). – К.: Паливода А.В., 2012. – 212 с. – (Кодекси України).
6. Цивільний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 22 серпн. 2012 р.: (офіц. Текст). – К.: Паливода А.В., 2012. – 204 с. – (Кодекси України).
7. Гук А. Позови пасажирів до авіаперевізників, які виникають з відносин міжнародних повітряних перевезень. [Електронний ресурс]: Видавнича організація "Юстиніан". Юридичний журнал. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2564>.
8. Перевезення авіатранспортом. [Електронний ресурс]: Виртуальний мир користувача – Режим доступу: <http://www.virtual.ks.ua/essays-term-papers-and-diplomas/386-transportation-by-air.html>.